

Centrum pro dopravu a energetiku, z.s.
Heřmanova 8
170 00 Praha 7

Vážená paní ministryně
JUDr. Alena Schillerová, Ph.D.
Ministerstvo financí
Letenská 525/15
118 10 Praha 1

Board of Governors
European Investment Bank
Boulevard Konrad Adenauer 100
Luxembourg

16. června 2021

**Vážená paní ministryně,
vážení guvernérů a guvernérky Evropské investiční banky,**

Evropská banka hraje důležitou úlohu v posilování soudržnosti Evropské unie a podporování evropských strategií a priorit.

Během posledního desetiletí byla banka vyzvána, aby plnila vzrůstající makroekonomickou úlohu v rámci Evropské unie, a to v souvislosti s navýšením kapitálu a rozšířeným přístupem k záručním fondům v rámci Investičního plánu pro Evropu. EIB také byla žádána o větší podporu zahraničních aktivit EU a jejích rozvojových politik.

Nyní EIB stanula na křižovatce. Nové výzvy jsou na obzoru, zejména v kontextu krize COVID-19 a nového evropského rozpočtového období EU, které začíná v roce 2021. Jako součást sady nástrojů EU pro překonání hospodářské krize spojené s pandemií je EIB středem úsilí o obnovu v Evropě i mimo ni.

Domníváme se, že je nejvyšší čas přistoupit k zásadní reformě EIB a přehodnotit zaměření jejích investic. Pro maximalizaci pozitivního vlivu bankovních operací na udržitelný rozvoj Evropské unie je nutný přísnější výběr investic upřednostňující kvalitu nad kvantitou. Protože veřejné finance jsou v EU klíčem k dosažení spravedlivé a ekologické obnovy hospodářství, není podnikání banky podle dosavadního modelu již nadále možné.

Zasedání guvernérů EIB, které se bude konat 18. června 2021, se stává příležitostí, jak zajistit, aby tato ústřední role a zvyšující se palebná síla EIB byla doprovázena zásadními změnami v bance samotné. Pro zlepšení společenského vlivu banky společně s transparentností a udržitelností jejího podnikání je nutné řešit strukturální problémy spojené jak s obchodním modelem, tak s praxí činnosti banky.

V postavení guvernérů EIB a ministrů a ministryň financí máte pravomoc stanovit zásady pro činnost banky a vyvolat veřejnou diskusi ve svých státech o strukturálních reformách tohoto finančního nástroje Evropské unie.

Nedávné kroky v oblasti transformace EIB na „Evropskou klimatickou banku“ svědčí o tom, že je možné posílit veřejné poslání banky a postavit ji do středu financování Evropské zelené dohody, spolu s transformací instituce jako takové.

Na základě desetileté zkušenosti s monitorováním fungování a politik EIB jsme níže zformulovali 6 hlavních doporučení, které by měly banku přivést na udržitelnou cestu a posílit její příspěvek k přeměně evropské ekonomiky a společnosti ve veřejném zájmu:

1/ Plnění klimatických závazků, aby se EIB stala klimatickým lídrem: Je důležité, aby se EIB skutečně stala „*Klimatickou bankou EU*“ a přizpůsobila veškerou svou činnost cílům Pařížské dohody a omezení globálního oteplování o 1,5°C. Banka by měla investovat do zvyšování energetické účinnosti a malých obnovitelných zdrojů, které pomohou místním komunitám a regionům, a tím přispět ke spravedlivé transformaci v zemích, kde EIB působí. Současně by měla přestat financovat projekty s vysokou uhlíkovou stopou a velkou mírou znečištění, zejména v sektoru energetiky a dopravy, a požádat své klienty, aby rychle přijali závazné plány dekarbonizace, pokud chtějí těžit z podpory od EIB;

2/ Prohloubení demokratizace EIB: V době, kdy důvěra ve veřejné instituce, zejména unijní, klesá, je ze všeho nejdůležitější EIB ještě více otevřít občanům Evropy i světa. Proto je třeba posílit veřejnou účast na tvorbě strategií banky. Kromě toho by banka měla dohlédnout na to, že jsou do rozhodování zapojeny místní komunity, které ovlivňuje její činnost, a poskytnout jim možnost účinného a nezávislého připomínkování. EIB by měla změnit systém řízení: vnést více dialogu, transparentnosti a odpovědnosti do svých řídicích orgánů.

3/ Posílení externí kontroly EIB: Evropské instituce mají možnost zajistit, aby banka respektovala hodnoty a normy EU. Evropská komise, Evropský parlament, Evropský účetní dvůr, Evropský úřad pro boj proti podvodům a nový Úřad veřejného evropského žalobce by měly dostat větší kompetence v oblasti dohledu a ovlivňování strategií, politik a činnosti EIB pro posílení její odpovědnosti;

4/ Zvýšení úrovně transparentnosti: EIB potřebuje zvýšit svou transparentnost jak na úrovni svých řídicích orgánů, tak svých projektů. Veřejný zájem by měl převládnout nad systematickým skrýváním se za zachování služebního tajemství. Banka by se měla zejména zaměřit na větší transparentnost operací realizovaných prostřednictvím svých finančních zprostředkovatelů (zejména komerčních bank a investičních fondů);

5/ Priorita ochrany a podpory lidských práv: Je potřeba posílit princip hloubkové kontroly (due diligence) na projektové úrovni a zajistit tak, že projekty, které banka podporuje v zahraničí, respektují základní hodnoty EU a nevedou k porušování lidských práv. Nedávné kroky směřující k tomu, aby byla EIB aktivnější v oblasti obrany a bezpečnosti, jakož i v oblasti řízení migrace a kontroly hranic, nejsou v souladu s primárním posláním EIB a neměly by být součástí mandátu společensky a ekologicky odpovědného věřitele;

6/ Posílení hloubkové kontroly (due diligence) a řízení našich investic: Je nejvyšší čas, aby EIB skutečně zavedla do praxe proklamovanou „nulovou toleranci k podvodům a korupci“. Série vyšetřování korupčního jednání u projektů, které banka podpořila, vzbuzuje v tomto ohledu pochybnosti o jejích praktikách. EIB potřebuje zlepšit své monitorovací postupy a postupy hloubkové kontroly pro všechny projekty, které podporuje, zejména v oblasti veřejné podpory soukromému sektoru. U všech finančních nástrojů, které banka spravuje, by měl převládat veřejný zájem. Ochrana proti daňovým únikům, vyhýbání se daňovým povinnostem, podvodům a korupci by měla být skutečnou prioritou banky.

Věříme, že tyto požadavky vezmete v úvahu a budete podle toho ve funkci guvernérů a guvernérek EIB jednat. V tomto ohledu se můžete spolehnout na podporu občanské společnosti.

Se srdečným pozdravem,

Barbora Urbanová
ředitelka Centra pro dopravu a energetiku

Jménem připojených organizací:

